

HANS OLAV LAHLUM

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ-ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ

ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ

Η γυναίκα στη Γραμμή Λίγιουρ

I

ΤΗΝ ΕΙΔΑ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ, μάλλον ξαφνικά και αναπάντεχα, εννιά λεπτά μετά τις δέκα το βραδάκι της Τετάρτης, 5 Αυγούστου 1970.

Αργότερα το ίδιο βράδυ, θα μάθαινα το όνομά της. Όμως τις επόμενες επτά δραματικές μέρες θα συνέχιζα, στις σκέψεις μου, να την αποκαλώ «η γυναίκα στη Γραμμή Λίγιουρ». Αν είχα καταλάβει γιατί φερόταν έτσι στο συγκεκριμένο μέρος τη συγκεκριμένη ώρα, ίσως να είχα σώσει όχι μόνο τη δική της ζωή, αλλά και τις ζωές αρκετών άλλων.

Είχα τελειώσει τη βραδινή βάρδια μου μερικά λεπτά νωρίτερα έχοντας κάνει μια αρκετά τυπική επίσκεψη σε ένα ξενοδοχείο στο Σμέστα. Αν ο διευθυντής του ήταν νευρικός πριν από τη σοβιετική εισβολή στην Τσεχοσλοβακία το 1968, έκτοτε σίγουρα είχε γίνει λιγάκι παρανοϊκός. Αυτή τη φορά, μας είχε καλέσει για έναν φιλοξενούμενο η συμπεριφορά του οποίου ήταν «υπόπτως μυστικοπαθής», μία από τις αγαπημένες εκφράσεις του διευθυντή. Ο εν λόγω φιλοξενούμενος ήταν πιθανότατα το πολύ 3ο χρονών, παρότι ήταν δύσκολο να το πει κανείς με σιγουριά, λόγω της πυκνής γενειάδας του και των φαινομενικά ύποπτων γυαλιών ηλίου του. Ήταν καλοντυμένος, μιλούσε τέλεια νορβηγικά και ήταν η ενσάρκωση της ευγένειας όταν είχε έρθει να ζητήσει δωμάτιο με μπαλκόνι στον πρώτο όροφο. Όμως δεν είχε κάνει κράτηση εκ των προτέρων και δεν είχε δώσει ταχυδρομική διεύθυνση. Ο φιλοξενούμενος είχε πει ότι δεν ήταν

σίγουρος πόσο διάστημα επρόκειτο να μείνει εκεί, αλλά είχε πληρώσει μετρητά για τις πρώτες δέκα μέρες τουλάχιστον. Δεν ήθελε να καθαρίζουν το δωμάτιό του, ενώ είχε ζητήσει να αφήνουν έναν δίσκο με πρόγευμα στον διάδρομο έξω από το δωμάτιό του κάθε πρωί στις εννιά. Για όσον καιρό ξανάβαζε τον άδειο δίσκο στον διάδρομο, μπορούσε κανείς εύλογα να υποθέσει ότι ο φιλοξενούμενος βρισκόταν ακόμη εκεί. Και αυτό συνέβαινε τις τελευταίες έξι μέρες, αλλά κανένα μέλος του προσωπικού δεν είχε δει άλλα σημεία ζωής από εκείνον.

Κόλλησα σχολαστικά το αυτί μου στον τοίχο του διαδρόμου για ένα-δύο λεπτά χωρίς, φυσικά, να ακούσω κάτι ύποπτο. Αφού διαπίστωσα ότι δεν υπήρχε ίχνος εγκληματικής δραστηριότητας, είπα ότι ίσως υπήρχαν πολλοί λόγοι για την οπωσδήποτε ασυνήθιστη συμπεριφορά του φιλοξενούμενου. Ύστερα, υποσχέθηκα στον διευθυντή να ερευνήσω στα αρχεία της αστυνομίας το όνομα που του είχε δώσει –Φρανκ Ρέκενταλ– και του ζήτησα να επικοινωνήσει μαζί μας αν τον ανησυχούσε κάτι άλλο.

Καθαρά για πρακτικούς λόγους –ο άξονας του αστυνομικού αυτοκινήτου μου είχε σπάσει νωρίτερα την ίδια μέρα– είχα πάρει το τοπικό τραίνο για το Σμέστα. Έτσι, στις 21:10 επιβιβάστηκα ξανά στο τραίνο για το κέντρο της πόλης. Ήταν ένα πολύ ήσυχο βράδυ στο Σμέστα. Ήμουν ο μοναδικός επιβάτης που περίμενε στην αποβάθρα.

Ακριβώς τη στιγμή που καθόμουν στη θέση μου, την είδα για πρώτη φορά. Πετάχτηκε εντελώς ξαφνικά από το σκοτάδι του δρόμου που έβγαζε στην αποβάθρα. Και πλησίαζε γοργά, ταχύτατα.

Στην αρχή, σκέφτηκα πως πρέπει να ήταν κάποια κορυφαία αθλήτρια, αφού δεν θυμόμουν να είχα δει άλλη φορά γυναίκα να τρέχει τόσο γρήγορα. Μετά, φαντάστηκα πως σε λίγο θα έβλεπα έναν άνδρα με τσεκούρι ή δρεπάνι να τρέχει στο κατόπι της. Αλλά δεν υπήρχε κανένα ίχνος καταδίωξης, παρότι είχα ορατότητα σε απόσταση είκοσι-τριάντα ολόκληρων μέτρων πίσω της: δεν φαινόταν ψυχή εκεί. Εντούτοις, η γυναίκα, συνεχίζοντας να τρέχει ακόμα πιο γρήγορα παρά το τρομερά στενό τζιν

παντελόνι της, χίμηξε προς την τελευταία πόρτα του τελευταίου βαγονιού. Σκέφτηκα πως μπορεί να ήταν τρελή, διότι, παρά την ταχύτητά της, έτρεχε με πολύ παράξενο τρόπο. Δύο φορές πήδηξε προς τα αριστερά με πλήρη ταχύτητα, και μία φορά προς τα δεξιά.

Παρά την υπερπροσπάθειά της, δεν κατόρθωσε να φτάσει στον συρμό εγκαίρως. Οι πόρτες έκλεισαν ακριβώς μπροστά της. Όταν η κοπέλα έπεσε πάνω τους, ένωσα ολόκληρο το βαγόνι να τραντάζεται. Μείναμε να κοιταζόμαστε για μερικά δευτερόλεπτα μέσα από το τζάμι. Είδα ότι είχε μακριά ξανθά μαλλιά και υπολόγισα ότι είχε περάσει τα 20 και ήταν ελαφρώς ψηλότερη από τον μέσο όρο. Αυτό, όμως, που μου έκανε εντύπωση ήταν το πρόσωπό της. Ήταν μια πέτρινη μάσκα φόβου. Τα γαλανά μάτια που κοίταζαν τα δικά μου ήταν διάπλατα ανοιχτά.

Οι πόρτες δεν σταμάτησαν την απόγνωση της κοπέλας. Τις σφυροκόπησε απελπισμένα με τις γροθιές της και μετά σημάδεψε με το τρεμάμενο δάχτυλό της εμένα ή κάτι πίσω μου.

Γύρισα αυτομάτως, αλλά δεν είδα κανέναν άλλο στο βαγόνι. Μόνο όταν το τραίνο έφυγε από τον σταθμό του Σμέστα, συνειδητοποίησα ότι μου έδειχνε το φρένο εκτάκτου ανάγκης στον τοίχο.

Κάθισα και συλλογιζόμουν την παράξενη συνάντηση με τη γυναίκα στη Γραμμή Λίγιουρ ώσπου φτάσαμε στην πόλη. Τα τραίνα ακόμα περνούσαν κάθε είκοσι λεπτά, οπότε σίγουρα δεν ήταν και τόσο τραγικό ότι το είχε χάσει. Όταν όμως κατέβηκα στο Εθνικό Θέατρο, είχα απωθήσει το όλο περιστατικό, πεπεισμένος πως προφανώς της είχε λασκάρει κάποια βίδα. Δεν μετάνιωνα που δεν είχα την ετοιμότητα να χρησιμοποιήσω το φρένο εκτάκτου ανάγκης, και σκέφτηκα ότι δεν πείραζε, αφού πιθανότατα δεν θα την ξανάβλεπα ποτέ.

Μα την ξανάδα, το ίδιο εκείνο βράδυ, στο ίδιο εκείνο μέρος. Στις 22:55, για την ακρίβεια, λίγες στιγμές αφότου βγήκα από ένα περιπολικό που είχα δανειστεί από το αστυνομικό τμήμα του Σμέστα.

Για να δώσω μια δικαιολογία, έστω και χλιαρή, πρέπει να

αναφέρω ότι συνειδητοποίησα αμέσως τι είχε συμβεί μόλις δέχθηκα ένα τηλεφώνημα από το Χολμενκόλεν στις 22:45, από το οποίο πληροφορήθηκα ότι το τραίνο που είχε αναχωρήσει από τον σταθμό του Σμέστα στις 10:29 πάτησε μια κοπέλα στις ράγες.

Όταν επέστρεψα εκεί, η γυναίκα στη Γραμμή Λίγιουρ κειτόταν στις ράγες δίχως ενδείξεις κίνησης ή ζωής, σε έντονη αντίθεση με τη ζωντάνια και την ξέφρενη ταχύτητα που είχε επιδείξει στο τρελό σπριντ της για να φτάσει το τραίνο όταν έφευγα από το Σμέστα μόλις πριν από μία ώρα. Ήταν, πέραν πάσης αμφιβολίας, η ίδια γυναίκα. Αναγνώρισα το τζιν της και τα ξανθά μαλλιά της.

Ο οδηγός, όπως είναι ευνόητο, ήταν συγκλονισμένος. Επαναλάμβανε διαρκώς ότι η γυναίκα βρισκόταν στις ράγες όταν την πάτησε, και δεν μπόρεσε να τη δει στο πυκνό σκοτάδι παρά μόνο όταν το τραίνο βρέθηκε ακριβώς μπροστά της, οπότε και ήταν πρακτικά αδύνατον να σταματήσει. Το όλο συμβάν ήταν τόσο γρήγορο και τόσο τρομερό, ώστε δεν ήταν σε θέση να πει εάν η γυναίκα ήταν ζωντανή ή όχι προτού τη χτυπήσει. Ευτυχώς, φάνηκε να ηρεμεί κάπως όταν τον διαβεβαίωσα –για τέταρτη φορά– ότι κανένας δεν τον υποψιαζόταν για αμέλεια ή οποιαδήποτε άλλη εγκληματική πράξη.

Σύμφωνα με τη φοιτητική ταυτότητα που είχε στο τσαντάκι της, μαζί με τρία χαρτονομίσματα των δέκα κορωνών, ένα των 50 κορωνών, ένα μηνιαίο πάσο και δύο κλειδιά, η γυναίκα στη Γραμμή Λίγιουρ λεγόταν Μαρίε Μορνστέρνε. Σπούδαζε πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο του Όσλο και είχε γιορτάσει τα εικοστά πέμπτα γενέθλιά της πριν από τέσσερις βδομάδες. Αυτά ήταν όλα κι όλα τα ευρήματα που παρουσίαζαν κάποιο ενδιαφέρον. Αν είχε τσάντα μαζί της εκείνο το βράδυ, είχε χαθεί προτού η δραματική φυγή της καταλήξει στις ράγες.

Μου φάνηκε αμέσως πως είχα ξανακούσει το όνομα Μαρίε Μορνστέρνε. Εκείνη την ώρα, ωστόσο, δεν μπορούσα να θυμηθώ πού και υπό ποιες συνθήκες.

Το τραίνο φρέναρε όταν τη χτύπησε, αλλά το άνω τμήμα του σώματός της είχε χτυπηθεί τόσο άσχημα από την πρό-

σκρουση, ώστε ήταν αδύνατον να εντοπιστεί επιτόπου η αιτία θανάτου. Το πρόσωπό της, όμως, ήταν άθικτο. Με ατένιζε με την ίδια παγωμένη έκφραση φόβου που είχα δει μέσα από το τζάμι του τραίνου λιγότερο από μία ώρα πριν.

Αναρωτήθηκα και πάλι μήπως ήταν απλώς μια διαταραγμένη γυναίκα που είχε πέσει εσκεμμένα μπροστά στο τραίνο, ή μήπως κρυβόταν κάτι άλλο πίσω απ' όλα αυτά. Και ύστερα, υποσχέθηκα στον εαυτό μου να μην παρατήσω άλυτη αυτή την υπόθεση. Ευτυχώς, δεν είχα ιδέα τότε πόσες μέρες θα μου έπαιρνε αυτό, ούτε πόσο πολύπλοκη επρόκειτο να αποδειχθεί η έρευνα για την αλήθεια σχετικά με τον θάνατο της γυναίκας στη Γραμμή Λίγιουρ.

II

ΜΕ ΚΑΠΟΙΑ ΤΑΡΑΧΗ, σχημάτισα τον τηλεφωνικό αριθμό του σπιτιού του διοικητή μου δέκα λεπτά μετά τα μεσάνυχτα. Ήξερα ότι ήταν νυχτοπούλι, έμενε μόνος του και μου είχε δώσει το ελεύθερο να το εκμεταλλευθώ αυτό σε περίπτωση «δολοφονίας ή ύποπτων συνθηκών μέχρι λίγο μετά τα μεσάνυχτα».

Ο διοικητής μου άκουσε με προσοχή τη συνοπτική αναφορά μου. Ύστερα, προς ανακούφισή μου, είπε αμέσως ότι, δεδομένων των εντυπώσεων που είχα αποκομίσει από πρώτο χέρι τόσο για το θύμα όσο και για τον τόπο του εγκλήματος, προφανώς ήμουν ο καταλληλότερος για να ηγηθώ της έρευνας του φόνου.

«Παρεμπιπτόντως, γνωρίζετε ποια ήταν η Μαρίε Μορνστίερνε;» ρώτησε στη συνέχεια, με κάθε σοβαρότητα.

Αναγκάστηκα να πω όχι. Ένιωθα ακόμα την περιεργή αίσθηση ότι κάπου είχα ξανακούσει το όνομα, αλλά δεν θυμόμουν σε σχέση με τι.

«Η Μαρίε Μορνστίερνε ήταν η μνηστή του Φάλκο Ράινχαρτ» είπε ο διοικητής μου στοχαστικά.

Έπεσε σιωπή στην τηλεφωνική γραμμή για λίγα δευτερόλεπτα, προτού ο διοικητής προσθέσει γοργά: «Ήταν ένα από τα μέλη του στενού κύκλου του, ακτιβίστρια κατά του πολέμου στο

Βιετνάμ στο επαναστατικό νεολαιίστικο κίνημα. Κοιμόταν στο ίδιο κρεβάτι με τον Φάλκο Ράινχαρτ τη βραδιά που εκείνος εξαφανίστηκε. Ήταν η πρώτη που ανακάλυψε την εξαφάνισή του. Είμαι βέβαιος ότι πολύς κόσμος στην αστυνομία, και στην κοινωνία εν γένει, θα νιώσει μεγάλη ευγνωμοσύνη και θα εντυπωσιαστεί αν καταφέρετε να μάθετε καθώς θα εξιχνιάζετε την τρέχουσα υπόθεση τι συνέβη στον Φάλκο Ράινχαρτ εκείνη τη θυελλώδη νύχτα στο Βαλντρές. Θα στείλω στο γραφείο σας αύριο πρωί-πρωί όλα τα έγγραφα από το καλοκαίρι του 1968».

Τον ευχαρίστησα και κατέβασα το ακουστικό.

Ύστερα, έπεσα στο κρεβάτι, αλλά δεν με έπιανε ύπνος. Στη διάρκεια μιάμισης ώρας κατά τη διάρκεια της βραδιάς μιας Τετάρτης που έλεγα πως θα περνούσε ήσυχα, μου είχε ανατεθεί η ευθύνη όχι μόνο μιας νέας έρευνας φόνου, αλλά επίσης της πιο παράξενης και πολυσυζητημένης περίπτωσης εξαφάνισης ανθρώπου την τελευταία δεκαετία.

Μόνο ένα πράγμα μου ήταν σαφές όταν τελικά αποκοιμήθηκα στις 5 Αυγούστου 1970 μετά από μια αναπάντεχα δραματική μέρα, και πιο συγκεκριμένα το άτομο που έπρεπε να καλέσω πριν κάνω οτιδήποτε άλλο όταν θα έφτανα στο γραφείο το επόμενο πρωί. Ο τηλεφωνικός αριθμός για την Πατρίσια Λουίζε Ι. Ε. Μπόρκμαν, την ανάπηρη κόρη του καθηγητή, ήταν ακόμα γραμμένος ανάμεσα στους αριθμούς έκτακτης ανάγκης της πυροσβεστικής και του τμήματος Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών στις τηλεφωνικές λίστες που είχα στο σπίτι και στο γραφείο.